

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПАКЕТ ДИСЦИПЛІНИ

Назва показників	Характеристика
Повна назва дисципліни	Етика та естетика
Викладацький склад	Кулешов А. В.
Напрямок підготовки	6.050103 “Програмна інженерія”
Кількість годин / кредити ECTS	120 годин / 4 кредити
Опис	<p>Предметом вивчення навчальної дисципліни є етика та естетика як філософські дисципліни. Місце курсу етики і естетики в системі філософських дисциплін зумовлене специфікою морального і естетичного відношень людини до світу, які є необхідною складовою світогляду і духовної культури людини. Етична і естетична свідомість розвиває людську суб’єктивність в її нормативно-ціннісному і чуттєво-творчому ставленні до дійсності, формує культуру особистості, дозволяє розв’язувати важливі і значущі для особистості проблеми.</p> <p>Вивчення курсу етики і естетики здійснюється у формах лекцій, практичних занять, самостійної роботи студентів. Лекційна частина курсу охоплює теоретичний матеріал, який стосується сутності моралі, основних моральних понять і категорій, проблем етики, а також сутності естетичного, змісту основних естетичних категорій, мистецтва та його складових. Практичні заняття спрямовані на поглиблення окремих проблем етики та естетики, даючи можливість студентам висловити власну думку, сформулювати власні етичні і естетичні позиції. Передбачена в курсі етики і естетики самостійна робота студентів спрямована на опрацювання етичних і естетичних текстів, набуття навичок аналізу та осмислення моральних і художніх концепцій, на виконання індивідуальних завдань творчо-пошукового характеру.</p> <p>В результаті вивчення курсу етики і естетики студенти повинні мати уявлення про сутність і зміст етики та естетики, про їх предмет дослідження, цілі і завдання; знати і бути здатними правильно використовувати основні етичні і естетичні поняття і категорії; вміти застосовувати здобуті знання при розв’язанні особистих, професійних і соціальних проблем; вміти обґрунтовувати свою світоглядну, моральну або естетичну позицію; розбиратись в проблемах мистецтва, художньої творчості і художнього сприйняття.</p> <p>Методи викладання: поєднання лекційних занять з семінарськими заняттями. Всі методичні матеріали, завдання контрольних робіт, конспекти лекцій тощо існують в електронній формі можуть бути використані при навчанні.</p>
Нормативна або за вибором	вибіркова
Мова	українська
Підсумковий контроль	Залік в четвертому семестрі другого курсу
Навчальний рік	2016/2017

ЧЕРКАСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра філософії

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Завідувач кафедри

_____ /Бойко А. І./
“ ____ ” _____ 20__ року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Етика та естетика»

напрямок підготовки 6.050103 “Програмна інженерія”
(шифр і назва напрямку підготовки)

спеціальність _____
(шифр і назва спеціальності)

спеціалізація _____
(назва спеціалізації)

факультет інформаційних технологій і систем
(назва факультету)

2016 – 2017 навчальний рік

Робоча програма з етики та естетики для студентів за напрямом підготовки 6.040303 – «Системний аналіз», 6.050101 – «Комп'ютерні науки», 6.050102 – «Комп'ютерна інженерія», 6.050103 «Програмна інженерія», 6.170103 – «Управління інформаційною безпекою»

Розробник: к. ф. н., доц. Кулешов О. В.

(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри філософії

Протокол від року

Завідувач випускової кафедри _____ / _____ /
(підпис) ПП

« ____ » _____ 20__ р.

© _____, 2016 рік
© _____, 2017 рік

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	<u>Галузь знань</u> 0501. «Інформатика та обчислювальна техніка»	за вибором	
	6.050103 “Програмна інженерія”,		
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ (назва)	<u>Спеціальність</u>	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин - 120		2-й	
		Семестр	
		4-й	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3,0 самостійної роботи студента – 3,7	<u>Освітньо-кваліфікаційний рівень</u> бакалавр	Лекції	
		36 год.	год.
		Практичні, семінарські	
		18 год.	год.
		Самостійна робота	
		54 год.	год.
		Вид контролю залік	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 0,82

для заочної форми навчання –

2. МЕТА І ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета: дати ґрунтовні і систематичні уявлення про етику та естетику, закласти у студентів необхідну теоретичну основу для свідомого ставлення до своєї майбутньої професійної діяльності, для набуття і удосконалення індивідуальної культури, системи цінностей, оцінок, смаків, ідеалів.

Завдання:

- сформувані уявлення про етику та естетику як науки, їх історичний розвиток та сучасний стан;
- сформувані категоріальну систему етичних та естетичних знань – упорядковані уявлення про зміст основних етичних та естетичних категорій, а також вміння застосовувати цю категоріальну систему при аналізі моральних ситуацій, людських стосунків, художніх творів та естетичних якостей позахудожньої дійсності;
- сформувані розуміння сутності моралі, структури моральної свідомості, системи моральних норм і закономірностей функціонування моралі у суспільстві;
- сформувані розуміння сутності мистецтва, його структури, суспільних функцій, закономірностей художнього процесу;
- сформувані раціональне осмислення явищ власної моральної та естетичної свідомості, здатність до теоретичної рефлексії над сприйняттям явищ моралі та естетичних предметів, творів мистецтва.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- визначення, структуру і функції етики та естетики;
- зміст найважливіших етичних та естетичних категорій, їх роль у моральному житті людини та її естетичній діяльності;
- визначення моралі та моральності, їх структурні елементи, місце у суспільстві;
- визначення мистецтва, його види, періодизацію розвитку, соціальні функції;

вміти:

- аналізувати моральні та естетичні явища, виявляти моральний зміст людської поведінки та взаємовідносин, виявляти естетичний зміст художніх творів;
- висловлювати і обґрунтовувати оціночні судження щодо моральних явищ та естетичних об'єктів, застосовуючи набуті знання з етики і естетики;
- пов'язувати набуті знання з етики та естетики з майбутньою власною професійною діяльністю;

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Етика як наука

1. Етика, мораль, моральність
2. Структура моралі
3. Проблеми універсальності і джерел моралі
4. Мораль і суспільство
5. Основні етичні концепції

Тема 2. Моральні цінності

1. Добро і зло
2. Моральна цінність життя
3. Етика щастя
4. Свобода як етична категорія
5. Справедливість

Тема 3. Моральні норми

1. Види моральних норм
2. Загальні норми моралі
3. Золоте правило моралі
4. Етика ненасильства
5. Ситуативні норми моралі
6. Етикет

Тема 4. Моральні якості особистості

1. Мораль і особистість
2. Моральний обов'язок
3. Честь і гідність людини
4. Совість
5. Егоїзм, альтруїзм, індивідуалізм, колективізм
6. Доброзичливість, толерантність
7. Провина і пробачення

Тема 5. Естетика як наука

1. Предмет естетики
2. З історії естетичних досліджень
3. Структура естетики
4. Завдання і функції естетики

Тема 6. Основні естетичні категорії

1. Поняття естетичної категорії
2. Категорія прекрасного
3. Категорія піднесеного
4. Категорія трагічного
5. Категорія комічного
6. Нетрадиційні естетичні категорії

Тема 7. Мистецтво: сутність і структура

1. Сутність мистецтва
2. Соціальні функції мистецтва
3. Художній твір і художня творчість
4. Художній образ та художня реальність
5. Жанр, стиль і напрям у мистецтві

Тема 8. Види мистецтва

1. Художня література
2. Музика
3. Архітектура
4. Живопис
5. Театральне мистецтво
6. Кіномистецтво
7. Хореографія
8. Інші види мистецтва

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма						заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Тема 1. Етика як наука		4	2										
Тема 2. Моральні цінності		4	2										
Тема 3. Моральні норми		4	2										
Тема 4. Моральні якості особистості		4	2										
Тема 5. Естетика як наука		4	2										
Тема 6. Основні естетичні категорії		4	2										
Тема 7. Мистецтво: сутність і структура		4	2										
Тема 8. Види мистецтва		8	4										
Усього годин		36	18										

5. ТЕМИ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Етика як наука	4
2	Моральні цінності	4
3	Моральні норми	4
4	Моральні якості особистості	4
5	Естетика як наука	4
6	Основні естетичні категорії	4
7	Мистецтво: сутність і структура	4
8	Види мистецтва	8

6. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Етика як наука	2
2	Моральні цінності	2
3	Моральні норми	2
4	Моральні якості особистості	2
5	Естетика як наука	2
6	Основні естетичні категорії	2
7	Мистецтво: сутність і структура	2
8	Види мистецтва	4

7. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Етика Аристотеля	8
2	Етика Канта	8
3	Сучасні етичні вчення	10
4	Етична думка в Україні	8
5	Антична естетика	8
6	Естетика XVIII-XIX ст.	8
7	Сучасні естетичні теорії	8
8	Естетична думка в Україні	8
	Разом	66

8. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Методом навчання називають спосіб впорядкованої взаємозалежної діяльності викладача та студентів, діяльності, спрямованої на вирішення завдань освіти, виховання і розвитку в процесі навчання.

Методи навчання є одним з найважливіших компонентів навчального процесу. Без відповідних методів діяльності неможливо реалізувати цілі та завдання навчання, досягти засвоєння студентами певного змісту навчального матеріалу.

В процесі вивчення дисципліни використовуються наступні методи навчання:

1) методи організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності:

За джерелами передачі і сприйняття навчальної діяльності	За логікою передачі і сприйняття інформації	За ступенем самостійності мислення	За ступенем управління навчальною роботою
Словесні	Індуктивні	Репродуктивні	Під керівництвом викладача
Наочні	Дедуктивні	Проблемно-пошукові	Самостійна робота студентів
Практичні			

2) методи стимулювання і мотивації навчальної діяльності:

Методи стимулювання інтересу до навчання	Методи стимулювання відповідальності
Організаційно-діяльнісні ігри	Переконання в значущості навчання
Навчальні дискусії	Пред'явлення вимог
Створення емоційно-моральних ситуацій	Заохочення й покарання

9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Методи контролю і самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності.

Методи усного контролю і самоконтролю	Методи письмового контролю і самоконтролю	Методи практичного контролю і самоконтролю
Індивідуальне опитування	Письмові контрольні роботи	Машинний контроль
Фронтальне опитування	Письмовий залік	
Усний залік (іспит)		

Рейтинг (рейтингова оцінка) – це кількісна оцінка досягнень студента за багатобальною шкалою в процесі виконання ним заздалегідь визначених навчальних завдань.

Рейтингова система оцінювання - це система визначення якості виконаної студентом усіх видів аудиторної та самостійної навчальної роботи та рівня набутих ним знань та вмінь шляхом оцінювання в балах результатів цієї роботи під час поточного, проміжного та семестрового (підсумкового) контролю, з наступним переведенням оцінки в балах у оцінки за національною шкалою та шкалою ECTS.

Залікова рейтингова оцінка визначається (в балах та за національною шкалою) за результатами виконання заходів підсумкового контролю (тестових завдань або теоретичних запитань).

Підсумкова семестрова рейтингова оцінка визначається як сума підсумкової семестрової та залікової (при диференційованому заліку) рейтингових оцінок (в балах, за національною шкалою та за шкалою ECTS).

Якщо студент не виконував або виконував навчальну роботу протягом семестру з порушенням встановлених термінів і не отримав (отримав мало) додаткових балів, то його підсумкова рейтингова оцінка може бути недостатньою для зарахування. У цьому випадку студент повинен виконати комплексне тестове залікове завдання в письмовій формі, яке буде містити питання з "*Переліку питань до заліку*" і виконати його з достатньою позитивною оцінкою. При цьому усі отримані раніше бали не враховуються. Для зарахування студентові курсу він повинен отримати оцінку не менше ніж E (60 балів).

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Електронні конспекти лекцій з етики та естетики. Укладач доц. Кулешов О.В. – Черкаси, 2009.
2. Методичні рекомендації до практичних занять з етики. (Електронний текст). Укладач доц. Кулешов О.В. – Черкаси, 2007.
3. Методичні рекомендації до практичних занять з естетики. (Електронний текст). Укладач доц. Кулешов О.В. – Черкаси, 2003.

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Малахов В.А. Етика: курс лекцій. – К.:Либідь, 2001.
2. Левчук Т.Л. та ін. Естетика: Підручник. – К.: Вища школа, 2000.

Допоміжна

1. Єрмоленко А.М. Комунікативна практична філософія. – К., 1999.
2. Швейцер А. Благоговение перед жизнью. – М., 1992.
3. Этика: Словарь афоризмов и изречений. – М., 1995.
4. Апель К.О. Дискурсивна етика: політика і право. – К., 1999.
5. Дробницкий О.Г. Понятие морали: Историко-критический очерк - М., 1974.
6. Левінас Е., Касторіадіс К. Політика та етика. – К., 1999.
7. Фуллер Л.Л. Мораль права. – К., 1999.
8. Етичні норми і цінності: проблеми обґрунтування. – К, 1997.
9. Лосский Н.О. Условия абсолютного добра: Основы этики. – М., 1991.
10. Мур Дж. Э. Принципы этики. – М., 1984
11. Соловьёв В.С. Оправдание добра. Нравственная философия // Соловьёв В.С. Соч.: В 2 т. – М., 1990. – Т.1. – С.47-580.
12. Глюксман А. Одинадцять заповідь. – К., 1994.
13. Коган Л.Н. Зло. – Екатеринбург, 1992.
14. Сабиров В.Ш. Два лика зла. – М., 1992.
15. Скрипник А.П. Моральное зло в истории этики и культуры. – М., 1992.
16. Смысл жизни. Антология. – М., 1994.
17. Арьес Ф. Человек перед лицом смерти. – М., 1992.
18. Франкл В. Человек в поисках смысла. – М., 1990.
19. Татаркевич В. О счастье и совершенстве человека. – М., 1981.
20. Лащик Э Винниченкова філософія щастя // Філософська думка, 1998. – №1. – С.138-154.
21. Бербешкина З.А. Совесть как этическая категория. – М., 1986.
22. Милтс А.А. Совесть. Мыслители разных эпох о совести // Этическая мысль. : Науч.-публицист. чтения. – М., 1990.
23. Берлін І. Дві концепції свободи // Сучасна політична філософія. – К., 1998.
24. Фромм Э. Бегство от свободы. – М., 1990.
25. Бердяев Н.А. Философия свободы. Смысл творчества. – М., 1989.
26. Соловьёв Э.Ю. Прошлое толкует нас. Очерки по истории философии и культуры. – М., 1991.
27. Тэйлор Э.Б. Первобытная культура. – М., 1989.
28. Феномен української культури: методологічні засади осмислення. – К., 1996.
29. Українська душа. – К., 1992.
30. Козловски П. Этика капитализма. Эволюция и общество: Критика социобиологии. – СПб., 1996.
31. Оссовская М. Рыцарь и буржуа: исследования по истории морали. – М., 1987.
32. Вебер М. Протестантська етика і дух капіталізму. – К., 1991.
33. Бычков В.В. Эстетическое сознание Древней Руси. М.: Знание, 1988
34. Западноевропейская эстетика XX века. – М.: Знание, 1991. –Вып. 1, 2.

35. История эстетической мысли. В 6 т. – М.: Искусство, 1985-1989
36. Левчук Т.Л. Західноєвропейська естетика ХХ ст. – К.: Либідь, 1997.
37. Эстетика Иммануила Канта и современность. – М.: Знание, 1991
38. Громов Е.С. Основные эстетические категории. – М.: Знание, 1981
39. Крутоус В.П. Родословная красоты: Прекрасное и целесообразное. – М.: Искусство, 1988.
40. Личковах В.А. Переживание красоты. – К.: Мистецтво, 1987.
41. Савилова Т.А. Эстетические категории. – К.-Одесса, Вища школа, 1977
42. Шестаков В.П. Эстетические категории: Опыт систематического и исторического исследования. – М.: Искусство, 1983.
43. Крутоус В.П. Возвышенное как эстетическая категория. – М.: Искусство, 1983.
44. Лук А.Н. Юмор, остроумие, творчество. – М., 1974.
45. Любимова Т.Б. Комическое, его виды и жанры. – М.: Знание, 1990
46. Бачинин В.А. Искусство и мифология. – М.: Знание, 1987
47. Ванслов В.В. Что такое искусство. – М.: Изобразительное искусство, 1988
48. Малахов В.А. Искусство и человеческое мироотношение. – К.: Наукова думка, 1988
49. Мигунов А.С. Искусство и процесс познания. – М.: Изд. МГУ, 1986
50. Столович Л.Н. Искусство и игра. – М.: Знание, 1987
51. Волкова Е.В. Производство искусства в мире художественной культуры. – М.: Искусство, 1988
52. Левшина И.С. Как воспринимаются произведения искусства. – М., 1975
53. Михалев В.П., Федорук В.С., Яранцева Н.А. Художественное произведение в процессе его социального функционирования. – К., 1979
54. Хренов Н.А. Социально-психологические аспекты взаимодействия искусства и публики. – М., 1981
55. Тюхтин В.С. Содержание и форма в искусстве. – М., 1984
56. Горанов К. Художественный образ и его историческая жизнь. – М., 1970
57. Козин А.Л. Художественный образ и реальность. – Л.: Изд. ЛГУ, 1985
58. Алпатов М.В. Художественные проблемы искусства Древней Греции. – М.: Искусство, 1987
59. Борев Ю.Б. Художественные направления в искусстве XX века. – К.: Мистецтво, 1986
60. История искусств стран Западной Европы от Возрождения до начала XX в. – М.: Искусство, 1995
61. Мистецтво Київської Русі. – К., 1989
62. Наливайко Д.С. Искусство: направления, течения, стили. (Европа XIX-XX века.).
63. Овсійчук В.А. Українське мистецтво XIV – першої половини XVIII століття. – К.: Мистецтво, 1985
64. Українське барокко. – К., 1993
65. Українське мистецтво та архітектура кінця XIX – початку XX ст. – К.: Наукова думка, 2000
66. Бахтин М.М. Эстетика словесного творчества. – М.: Искусство, 1979
67. Довідник з теорії літератури. – К.: А.С.К., 2001
68. Пахаренко В.І. Українська поетика. – Черкаси: Відлуння-Плюс, 2002
69. Ткаченко А.О. Мистецтво слова (Вступ до літературознавства): К.: ВПЦ "Київський університет", 2003
70. Художественное творчество: Вопросы комплексного изучения. (Литературное творчество) – Л.: Наука, 1986
71. Кадцын Л.М. Музыкальное искусство и творчество слушателя. – М.: Высшая школа, 1990
72. Матонис В.П. Музыкально-эстетическое воспитание личности. – Л.: Музыка, 1988
73. Назайкинский Е.В. Звуковой мир музыки. – М.: Музыка, 1988

74. Очерстовская Н. Содержание и форма в музыке. – К.: Музична Україна, 1984
75. Проблемы музыкальной культуры. – К.: Музична Україна, 1987
76. Смирнов М.А. Эмоциональный мир музыки. – М.: Музыка, 1990
77. Архітектура: Короткий словник-довідник. – К.: Будівельник, 1995
78. Бархин М.Г. Динамизм архитектуры. – М.: Наука, 1991
79. Глазычев В.Л. Эволюция творчества в архитектуре. – М.: Стройиздат, 1986
80. Гутнов А.Э. Мир архитектуры. – М.: Молодая гвардия, 1985
81. Иконников А.В. Функции, формы, образ в архитектуре. – М.: Стройиздат, 1986
82. Білецький О.П. Мова образотворчих мистецтв. – К., 1973
83. Бибер Ж. Живопись и её средства. – М., 1991
84. Зайцев А.С. Наука о цвете и живопись. – М.: Искусство, 1986
85. Ельшевская Е.Г. Модель и образ. – М.: Советский художник, 1986
86. Пространство картины. – М.: Советский художник, 1989
87. Фейнберг Л.Е., Гренберг Ю.И., Секреты живописи старых мастеров. – М.: Изобразительное искусство, 1989
88. Агишева Н.Д. В театр приходит режиссер. – М.: Знание, 1987
89. Изволина С.А. Театр и философия. – М.: Знание, 1988
90. Кісін В. Режисура як мистецтво та професія. – К.: Академія, 1999
91. Марченко Т.А. Театр в каждом доме. – М.: Искусство, 1986
92. Михайлова А.А. Сценография: теория и опыт. – М.: Советский художник, 1987
93. Українське акторське мистецтво традиції і сучасність. – К.: Наукова думка, 1988
94. Баскаков В.Е. Фильм – движение эпохи. – М.: Искусство, 1989
95. Ілленко Ю.Г. Парадигма кіно. – К.: Абрис, 1999
96. Нечай О.Г. Основы киноискусства. – М.: Просвещение, 1989
97. Кино и современная культура. – Л.: ЛГИТМИНК, 1988

12. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

- <http://philsci.univ.kiev.ua/> Сайт кафедри філософії та методології науки КНУ.
- [http://www.philosophy.ru/Зеркало в Киевском университете](http://www.philosophy.ru/Зеркало_в_Киевском_университете) Філософія в Росії.
- <http://ihtik.lib.ru/index.html> Електронна бібліотека Іхтіка.
- <http://www.i-u.ru/> Російський гуманітарний інтернет-університет.
- <http://plato.stanford.edu/> Філософська енциклопедія Станфордського університету. (Англійською мовою).
- http://rw.web.ur.ru/ph_main.html Словник термінів по філософії
- <http://www.uct.kiev.ua/~sofi/> Центр практичної філософії.
- <http://www.synergetics.org.ua/> Українське синергетичне товариство.
- <http://elenakosilova.narod.ru/l.html> Підбірка посилань на філософські сайти і бібліотеки.